

การบริหารต้นทุนการผลิตและการวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ตำบลบางนางร้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชน
PRODUCTION COST MANAGEMENT AND PROFIT PLANNING OF COMMUNITY
ENTERPRISE PRODUCTS FOR LOCAL ECONOMIC ADVANCEMENT, BANG NANGRA
SUBDISTRICT, BANG PAHAN DISTRICT, PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE.

Received : October 7, 2019

Revised: October 25, 2019

Accepted : January 29, 2020

ภาวินีย์ ธนาอนวัช

สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Pawinee Thana-anawat

Department of Accounting Faculty of Management Science Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ระบบต้นทุนการผลิต กำหนดราคาขายที่เหมาะสม เพื่อหาแนวทางในการบริหารต้นทุนและการวางแผนกำไรให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึก (Deep interview) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มผู้ผลิตวิสาหกิจชุมชน ตำบลบางนางร้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง คือ กลุ่มวิสาหกิจแปรรูปอาหารผู้ผลิตมันอีกาทอด เครื่องมือในการวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนการผลิต กำหนดราคาขายและการวางแผนกำไรในรูปแบบการคำนวณทางบัญชี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมาชิกจำนวน 25 คน ลักษณะการผลิตเป็นแบบช่วยกันทำภายในกลุ่ม โดยทำเป็นอาชีพเสริม งบประมาณในการจัดตั้งกลุ่มเริ่มแรกได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตพบว่า การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย การกำหนดราคาขายใช้วิธีกะประมาณ ไม่มีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน ศักยภาพการทำระบบบัญชีต้นทุนของกลุ่มทำได้แต่ไม่ถูกต้องตามหลักบัญชีและไม่ครบถ้วน การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตพบว่า ต้นทุนรวมทั้งหมดเท่ากับ 24,700 บาทต่อหนึ่งรอบการผลิต การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยเท่ากับ 6.175 บาท/หน่วย การวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์โดยทำการวิเคราะห์ราคาขายจากต้นทุนรวม กรณีขายปลีกราคาขายจะเท่ากับ 25 บาท/หน่วย โดยกำหนดอัตราส่วนเพิ่ม 300 % กรณีขายส่ง ราคาขายส่งจะเท่ากับ 20 บาท/หน่วย โดยกำหนดอัตราส่วนเพิ่ม 220 % แนวทางการบริหารต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่า ต้นทุนด้านการผลิตจะใช้วัตถุดิบที่ปลูกเองภายในชุมชนทั้งหมด 100 % แรงงานที่ทำการผลิตเป็นการรวมกลุ่มจากชุมชนที่ว่างจากการทำงานประจำ โดยจะได้รับผลตอบแทนจากกำไรเมื่อปิดบัญชีรายเดือน ด้านการตลาดใช้แนวทางการประชาสัมพันธ์จากกลุ่มชุมชนการออกบูท OTOP ตามห้างสรรพสินค้า ด้านการเงินใช้แนวทางการผลิตให้เพียงพอกับความต้องการของลูกค้า เพื่อลดต้นทุนในการเก็บรักษาสินค้า ทำบัญชีรายรับรายจ่ายและจ่ายชำระหนี้ให้ตรงตามกำหนดเวลาด้านบริหารจัดการ มีการ

คิดค้นหาวิธีในการนำเศษซากวัตถุดิบมาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยการนำเปลือกมันที่ไม่ใช้แล้วมาทำเป็นปุ๋ยหมักเพื่อขายให้เกษตรกรในชุมชนซื้อปุ๋ยหมักได้ในราคาถูก

คำสำคัญ : การบริหารต้นทุนการผลิต การวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์ วิสาหกิจชุมชน

ABSTRACT

This research aimed at analyzing production cost, determining reasonable selling prices as for creating guidelines in production cost management, and creating profit planning of community enterprise products. In this participatory action research, data were collected using deep interview. A sample consisted of a food processing community enterprise group of sweet potato in Bang Nangra subdistrict, Bang Pahan district, Phra Nakhon Si Ayutthaya province selected by purposive sampling. The research instruments adopted a questionnaire and an observation scale for data collection. The qualitative data were analyzed using production cost analysis, determination of selling prices, and profit planning by accounting calculation. The results showed that 25 community enterprise members possessed cooperative production practices, and the budget for community enterprise establishment had been supported and granted by Department of Agricultural Extension. In an analysis of product cost per unit, the product pricing had been estimated without Break-Even analysis, and an accounting system of the group was inappropriate. An analysis of production cost revealed a total cost of 24,700 THB per production cycle, and a product cost per unit of 6.175 THB/unit. The creation of profit planning using an analysis of selling price showed that the selling price of retail products was 25 THB/unit with cost-plus pricing of 300%, and the selling price of wholesale products was 20 THB/unit with cost-plus pricing of 220%. The guideline creation of production cost management showed that all raw materials used in production were cultivated in the community, and the production was operated by a group of community members in leisure time. In public relations, community groups and OTOP booths in shopping malls were established as for marketing purposes. Besides, sufficient production capacity as demanded by customers could assist in reducing product storage cost and financial management. In addition, there was a reuse of waste materials in the community e.g., cheap composed-fertilizer from cassava peel for agricultural utilization.

Keywords : Production Cost Management, Profit Planning, Community Enterprise

บทนำ

การดำเนินชีวิตของประชาชนชาวไทยในระดับรากหญ้าปัจจุบันยังถือได้ว่ามีความเดือดร้อนอันเกิด

จากรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายโดยมีรายได้เฉลี่ยต่อปีอยู่ที่ 122,890 บาท/ปี (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562) เนื่องจากอาชีพของคนไทยส่วนใหญ่ คือ

การทำการเกษตร (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2560) ราคาสินค้าเกษตรอยู่ในภาวะตกต่ำกำลังซื้อของคนในประเทศมีน้อย หน่วยงานภาครัฐจึงมีโครงการสร้างอาชีพให้กับชุมชนโดยมีการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจระดับชุมชนการพัฒนาเศรษฐกิจรากฐานจะเป็นการดำเนินการที่สำคัญในการพัฒนาและยกระดับประเทศให้เป็นประเทศที่มีรายได้สูง การส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้จะช่วยก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการพัฒนาส่งเสริมเพื่อก่อให้เกิดรายได้และแก้ปัญหาการว่างงานของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตทางการเงินเป็นกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ และเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย มีการพึ่งพาอาศัยกันและยังสามารถนำสินค้ามาจำหน่ายหรือแลกเปลี่ยนกันทำให้เกิดเป็นทุนหมุนเวียนภายในชุมชน ซึ่งการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงอันจะส่งผลให้การแก้ปัญหาในระดับเศรษฐกิจรากหญ้าตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ, 2561-2580) เพื่อเป็นการยกระดับเศรษฐกิจชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการที่มุ่งเน้นพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้คนในชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการประกอบอาชีพเพื่อให้ชุมชนนั้น ๆ มีความเข้มแข็งพึ่งตนเองได้และเป็นการยกระดับความเป็นอยู่ของคนไทยในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพธุรกิจชุมชนเป็นการเพิ่มศักยภาพของระบบเศรษฐกิจในระดับชุมชนในการแก้ปัญหา

ความยากจน การสร้างงานสร้างอาชีพ และสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มผู้ผลิตให้ได้รับแนวทางไปสู่การเป็นผู้ประกอบการแบบมีอาชีพ ซึ่งกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดองค์ความรู้ด้านบัญชี การวิเคราะห์ทางด้านต้นทุน ผลิตภัณฑ์ที่แท้จริง การบริหารต้นทุนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ และสามารถยกระดับสินค้าของตนเองเข้าสู่โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

ตำบลบางนางร้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือ การทำนา และมีอาชีพเสริม คือ จักสาน (ทำออบ) ซึ่งออบเป็นผลิตภัณฑ์ตัวแรกที่ได้เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของตำบล ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญคือ ข้าว มันเทศ เผือก ข้าวโพดมะม่วง ชาวบ้านในชุมชนที่ว่างจากการทำนาจะปลูกมันเทศเป็นอาชีพเสริม จึงมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนำผลผลิตที่มีอยู่ในชุมชนของตนเองมาแปรรูป เพื่อเป็นสินค้าออกจำหน่าย คือ มันอีกาทอด จากการลงพื้นที่บริการวิชาการในพื้นที่ตำบลบางนางร้า และจากการสัมภาษณ์ประธานและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยพบปัญหาว่ากลุ่มผู้ผลิตยังขาดความรู้ทางด้านบัญชีในการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและการกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์อย่างถูกต้อง ส่งผลให้ชุมชนไม่สามารถวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตที่แท้จริงได้ และไม่สามารถกำหนดราคาขายได้อย่างถูกต้อง ทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประสบภาวะขาดทุน ตลอดจนทำให้ไม่สามารถวางแผนกำไรและวัดผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องทำการศึกษาและวิจัยในการให้ความรู้และเข้าไปพัฒนาระบบการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต การกำหนดราคาขายให้เหมาะสม รวมถึงการวางแผนกำไร และแนวทาง

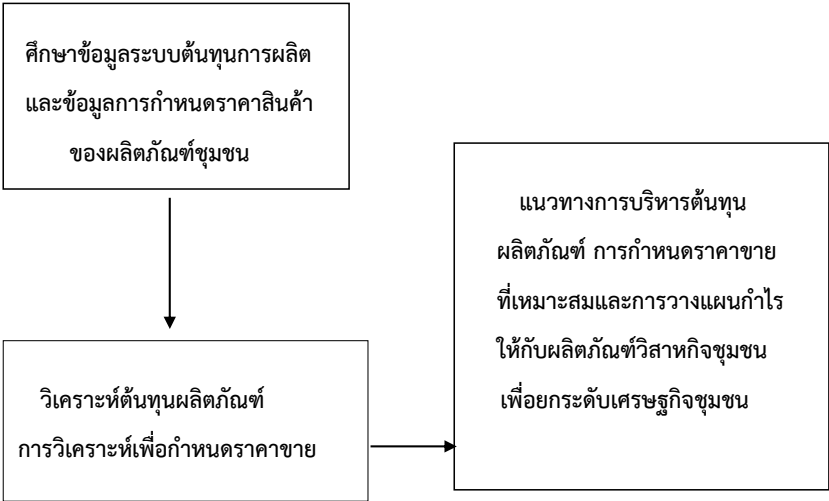
ในการบริหารต้นทุนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถใช้ข้อมูลทางการเงิน และทางบัญชีจากการวิเคราะห์นี้เป็นเครื่องมือ ในการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและยกระดับ วิสาหกิจชุมชนได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน ตำบลบางนางร้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 2. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารต้นทุน การกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมและการวางแผน กำไรให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบางนางร้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นการ ยกระดับเศรษฐกิจชุมชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งกรอบแนวคิดการวิจัยสำหรับการวิจัยออกเป็น กรอบแนวคิดการวิจัยที่เป็นตัวแปรอิสระหรือเหตุและกรอบแนวคิดการวิจัยที่เป็นตัวแปรตามหรือผล ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่เป็นเหตุเป็นผลต่อกัน กล่าวคือผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยส่วนที่เป็นตัวแปรอิสระ (เหตุ) คือ ข้อมูลระบบ ต้นทุนการผลิต ข้อมูลการกำหนดราคาสินค้า ของผลิตภัณฑ์ชุมชนและกำหนดข้อมูลเพื่อการวางแผน กำไร ส่วนที่เป็นตัวแปรตาม (ผล) คือ แนวทาง การบริหารต้นทุนการผลิต การกำหนดราคาขาย ที่เหมาะสม และการวางแผนกำไรให้กับผลิตภัณฑ์ วิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยโดยการเข้าไปสำรวจภาคสนามในพื้นที่จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (Deep interview) และการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อจัดทำแนวทางการบริหารต้นทุนการผลิตและการวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้ผลิตวิสาหกิจชุมชน ตำบลบางนางร้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มผู้ผลิตมันอีกาทอด ตำบลบางนางร้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาต้นทุนที่ใช้ในการผลิตการกำหนดราคาขายให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับต้นทุนในการผลิตและการวางแผนกำไรให้กับผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน ตอนที่ 2 ศักยภาพของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต การกำหนดราคาสินค้า การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน และการวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์ชุมชน ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารต้นทุนการผลิต การกำหนดราคาขายและการวางแผนกำไร

ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (Deep interview) กับกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อศึกษา การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต และการกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์ชุมชน วิเคราะห์จุดคุ้มทุนให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน และการจัดกลุ่มเสวนาสัมภาษณ์ประธาน รองประธาน เภรณฤฎิและสมาชิกกลุ่มผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแนวทางการบริหารต้นทุนการผลิตการกำหนดราคาขายและการวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลการผลิต ต้นทุนการผลิต ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน ใช้การวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยใช้ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และจากการสังเกตในการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบบรรยายและสรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต การกำหนดราคาสินค้าและการวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ใช้อยู่ในปัจจุบันของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

โดยการรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และนำข้อมูลมานำเสนอในรูปแบบการบรรยายและสรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การกำหนดราคาขายและการวางแผนกำไร เพื่อหาแนวทางในการบริหารต้นทุนให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ใช้การวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์และการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน โดยใช้สูตรทางการบัญชีในการวิเคราะห์ และนำข้อมูลที่รวบรวมได้มานำเสนอข้อมูลในรูปแบบการคำนวณทางการบัญชี การบรรยาย และสรุปผลการวิจัย โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

1. สูตรการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย (ประภัสสร กิตติมนโรม, 2560)

ต้นทุนการผลิต = วัตถุดิบ + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าใช้จ่ายในการผลิต

2. สูตรการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน (นวพร บุศยสุนทร และคณะ, 2561)

รายได้ – ต้นทุนทั้งหมด = กำไร หรือ

รายได้ – ต้นทุนผันแปร – ต้นทุนคงที่ = กำไร

3. สูตรการวิเคราะห์ราคาขายตามวิธีอัตรการบวกเพิ่ม (Markup) และการวางแผนกำไรที่ต้องการ (ศศิวิมล มีอำพล, 2558)

3.1 การกำหนดราคาขายจากต้นทุนรวม (Total Cost Concept) โดยใช้สูตรดังนี้

ราคาขาย = ต้นทุนรวม + (อัตรการบวกเพิ่ม × ต้นทุนรวม)

อัตรการบวกเพิ่ม = กำไรที่ต้องการ/ต้นทุนทั้งหมด

3.2 การกำหนดราคาขายจากต้นทุนผลิตภัณฑ์ (Product Cost Concept) โดยใช้สูตรดังนี้

ราคาขาย = ต้นทุนผลิตภัณฑ์ + (อัตรการบวกเพิ่ม × ต้นทุนผลิตภัณฑ์)

อัตรการบวกเพิ่ม = กำไรที่ต้องการ + ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร/ต้นทุนการผลิต

3.3 การกำหนดราคาขายจากต้นทุนผันแปร (Variable Cost Concept) โดยใช้สูตรดังนี้

ราคาขาย = ต้นทุนผันแปร + (อัตรการบวกเพิ่ม × ต้นทุนผันแปร)

อัตรการบวกเพิ่ม = กำไรที่ต้องการ + ต้นทุนคงที่/ต้นทุนผันแปร

ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต การกำหนดราคาขาย การวางแผนกำไรและการบริหารต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชน ใช้การวิเคราะห์สังเคราะห์ที่ได้จากการสัมภาษณ์และการจัดกลุ่มเสวนา นำเสนอข้อมูลในรูปแบบการบรรยายและสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประยุกต์ ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและการวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์มันอีกาทอดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ศึกษาความสามารถของกลุ่มผลิตเกี่ยวกับระบบต้นทุนการผลิตและการวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ เพื่อหาแนวทางการบริหารต้นทุนที่เหมาะสมและแก้ปัญหาการขาดทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารตำบลบางนางร้า มีนายธานินทร์ คุตชนม์เป็นประธานกลุ่ม ประสบการณ์ในการทำงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 3 ปี มีสมาชิกในกลุ่ม 25 คน (จดทะเบียน 8 คน) ลักษณะ การผลิตเป็นการผลิตแบบช่วยกันทำภายในกลุ่มโดยทำเป็นอาชีพเสริม งบประมาณในการจัดตั้งกลุ่มเริ่มแรกได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริม

การเกษตร ลักษณะการขายเป็นการขายส่งและขายปลีกโดยการออกบูทตามห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ ออกบูทสินค้า OTOP การทำบัญชีของกลุ่มเป็นลักษณะทำบัญชีด้วยมือ

2. การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยจะใช้วิธีประมาณไม่มีการวิเคราะห์ต้นทุน โดยจำแนกเป็นต้นทุนวัตถุดิบทางตรง วัตถุดิบทางอ้อม ค่าแรงงานทางตรง ค่าแรงงานทางอ้อม และค่าใช้จ่ายในการผลิต ไม่มีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การกำหนดราคาขายใช้วิธีโดยการกะประมาณ ระบบบัญชีต้นทุนของกลุ่มเอกสารที่ใช้ประกอบการบันทึกบัญชี คือ บิลเงินสดและใบเสร็จรับเงิน การบันทึกรายการการขึ้นต้นจะบันทึกในสมุดรายรับรายจ่ายเพียงเล่มเดียว ไม่ได้จัดทำงบการเงินในการวิเคราะห์ต้นทุนและระบบบัญชีต้นทุนผลิตภัณฑ์ศักยภาพของกลุ่มทำได้แต่ไม่ถูกต้องตามหลักบัญชีและไม่ครบถ้วน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วย การจำแนกต้นทุนวัตถุดิบทางตรงและวัตถุดิบทางอ้อม จำแนกต้นทุนค่าแรงงานทางตรงและค่าแรงงานทางอ้อม กำหนดราคาขาย ใบสรุปยอดรายรับประจำวัน ใบสรุปยอดรายจ่ายประจำวัน บัญชีลูกหนี้ย่อย ใบเสร็จรับเงิน

3. การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์และการกำหนดราคาขายที่เหมาะสมของผลิตภัณฑ์มันอีกาทอด พบว่า การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ใช้สูตรการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตรวม (ศศิวิมล มีอำพล, 2558) มีต้นทุนการผลิตรวม 24,700 บาทต่อหนึ่งรอบการผลิต ในหนึ่งรอบการผลิตสามารถผลิตมันอีกาทอดได้ 200 กิโลกรัม (หรือเท่ากับ 2,000 กรัม) บรรจุขายถุงละ 50 กรัม จะได้ผลิตภัณฑ์จำนวน 4,000 ถุงต่อหนึ่งรอบการผลิต

4. การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วย ใช้สูตรการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วย (ศรีสุตา อาชวานันทกุล,

2559) พบว่า ต้นทุนต่อหน่วยของผลิตภัณฑ์มันอีกาทอดเท่ากับ 6.175 บาท/หน่วย

5. การวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์มันอีกาทอด ใช้สูตรการกำหนดราคาขายจากต้นทุนรวม (นพพร บุษยสุนทรและคณะ, 2561) กรณีขายปลีก การวิเคราะห์ราคาขายจากต้นทุนรวม ราคาขายจะเท่ากับ 24.7 หรือ 25 บาท/หน่วย การวางแผนกำไรโดยกำหนดอัตราส่วนเพิ่ม 300 % กรณีขายส่ง การวิเคราะห์ราคาขายจากต้นทุนรวม ราคาขายส่งจะเท่ากับ 19.76 หรือ 20 บาท/หน่วย โดยกำหนดอัตราส่วนเพิ่ม 220%

6. แนวทางการบริหารต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่า ต้นทุนด้านการผลิตจะใช้วัตถุดิบที่ปลูกเองภายในชุมชนทั้งหมด 100 % แรงงานที่ทำการผลิตเป็นการรวมกลุ่มจากชุมชนที่ว่างจากการทำงานประจำ โดยจะได้รับผลตอบแทนจากกำไรเมื่อปิดบัญชีรายเดือน จึงเป็นแนวทางการลดต้นทุนการผลิตของชุมชน ด้านการตลาดใช้แนวทางการประชาสัมพันธ์จากกลุ่มชุมชน การออกบูท OTOP ตามห้างสรรพสินค้า ด้านการเงินใช้แนวทางการผลิตให้เพียงพอกับความต้องการของลูกค้า เพื่อลดต้นทุนในการเก็บรักษาสินค้า ทำบัญชีรายรับรายจ่ายและจ่ายชำระหนี้ให้ตรงตามกำหนดเวลา

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการลงพื้นที่บริการวิชาการในพื้นที่ตำบลบางนางร้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประสบภาวะขาดทุนจากการผลิตมันอีกาทอด เนื่องจากยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์และการกำหนดราคาขายที่เหมาะสม ผู้วิจัยจึงเลือกพื้นที่นี้ในการทำวิจัย ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มวิสาหกิจแปรรูปอาหารมันอีกาทอด ยังขาดความสามารถในการจำแนกต้นทุนต่าง ๆ

เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต วิธีการกำหนดราคาขายที่เหมาะสมและการวางแผนกำไรให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคต่อการนำมาใช้ในการบริหารงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เพ็ญภา หวังที่ซอบ, 2561) ที่พบว่ากลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานหวายขาดความสามารถในการวิเคราะห์ต้นทุนและระบบบัญชีต้นทุนการจำแนกต้นทุนต่าง ๆ การจัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีและรายงานทางการเงิน ส่วนระบบบัญชีต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจแปรรูปอาหารมันอีกาทอด ใช้สมุดบัญชีรายรับรายจ่ายเพียงเล่มเดียว ไม่ได้มีการจัดทำงบการเงิน ศักยภาพการหาระบบบัญชีต้นทุนของกลุ่มพอทำได้แต่ไม่ถูกต้องตามหลักบัญชีและไม่ครบถ้วนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศิริรัตน์ แซ่เส็ง และคณะ, 2560) พบว่า กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ทองม้วน ทองพับและกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์การบูรใช้ระบบมือในการทำบัญชี การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ต่อหน่วย จะใช้วิธีกะประมาณ ไม่มีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน กำหนดราคาขาย โดยการกะประมาณ ระบบบัญชีต้นทุนของกลุ่ม จะใช้เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี คือ บิลเงินสด การบันทึกรายการขึ้นต้นจะบันทึกในสมุดรายรับรายจ่ายเพียงเล่มเดียว ไม่ได้จัดทำงบการเงิน ใช้เครื่องคิดเลขปากกา ดินสอเป็นเครื่องมือในการทำบัญชี

ในส่วนการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต พบว่าการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตใช้สูตรการวิเคราะห์ต้นทุนรวมหรือต้นทุนเต็ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กิ่งกนก รัตนมณี และคณะ, 2560) พบว่าการคำนวณต้นทุนทางกลุ่มเลือกใช้การคำนวณต้นทุนตามวิธีต้นทุนเต็ม ซึ่งเป็นวิธีการคิดต้นทุนสินค้าที่เป็นไปตามหลักการทางบัญชีที่รับรองทั่วไป ต้นทุนผลิตภัณฑ์ตามวิธีนี้ประกอบด้วย ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง ต้นทุนแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต โดยการ

ผลิตมันอีกาทอดมีต้นทุนรวมเท่ากับ 24,700 บาท ต่อหนึ่งรอบการผลิต หนึ่งรอบการผลิตจะสามารถผลิตได้ 200 กิโลกรัม บรรจุขายหน่วยละ 50 กรัมจะได้ผลิตภัณฑ์ทั้งหมด 4,000 ถุงและการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วย พบว่าต้นทุนต่อหน่วยของผลิตภัณฑ์มันอีกาทอด เท่ากับ 6.17 บาท/หน่วย

การกำหนดราคาขายที่เหมาะสมและการวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์ จากการวิเคราะห์ราคาขายโดยใช้ต้นทุนรวมเป็นฐานในการคำนวณพบว่าราคาขายที่เหมาะสมกรณีขายปลีกเท่ากับ 25 บาท/หน่วย ในการวางแผนกำไรใช้วิธีการกำหนดอัตราส่วนเพิ่ม เท่ากับ 300% จะทำให้ได้กำไรต่อหน่วยเท่ากับ $(25 - 6.17) \times 18.83$ บาทต่อหน่วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศิริรัตน์ แซ่เส็ง และคณะ, 2560) พบว่าการวิเคราะห์ราคาขายโดยใช้วิธีการคำนวณจากสูตรทางการบัญชีคือ ต้นทุนรวม + (อัตราส่วนเพิ่ม $\times$ ต้นทุนรวม) ทำให้กำหนดราคาขายที่เหมาะสมซึ่งเป็นการกำหนดราคาขายจากสินค้าลักษณะเดียวกันที่มีจำหน่ายอยู่ในท้องตลาดซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีในทางเศรษฐศาสตร์ของหลักการแข่งขันสมบูรณ์

แนวทางการบริหารต้นทุนผลิตภัณฑ์ พบว่าต้นทุนด้านการผลิตกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จะใช้วัตถุดิบที่ปลูกเองภายในชุมชนทั้งหมด 100 % เพื่อเป็นการลดต้นทุนทางด้านวัตถุดิบทางตรง แรงงานที่ทำการผลิตเป็นการรวมกลุ่มจากชุมชนที่ว่างจากงานประจำโดยจะได้ผลตอบแทนจากกำไรเมื่อปิดบัญชีรายรับรายจ่ายในแต่ละเดือน เป็นการลดต้นทุนทางด้านค่าแรงงานทางตรง จึงเป็นแนวทางการบริหารต้นทุนการผลิตของชุมชนเพื่อลดต้นทุนให้ต่ำสุดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านการตลาดใช้แนวทางการประชาสัมพันธ์จากกลุ่มชุมชน การออกบูทสินค้า OTOP ตามห้างสรรพสินค้า ด้านการเงินผู้วิจัยได้เสนอแนวทางให้ทางกลุ่มผลิตสินค้าให้เพียงพอสำหรับการขาย

ในแต่ละรอบเพื่อลดต้นทุนในการเก็บรักษา ทำบัญชีรายรับรายจ่าย เพื่อให้ทราบว่ายอดคงเหลือเหลือเท่าไร เพื่อการบริหารไม่ให้เงินสดขาดมือและจ่ายชำระหนี้ให้ตรงตามกำหนดเวลา มีการจัดทำงบการเงินทุกเดือนเพื่อให้ทราบถึงผลกำไร-ขาดทุนของกลุ่ม

บทสรุปจาก การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต การกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม การวางแผนกำไร และการบริหารต้นทุนการผลิตให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชน ต้องเริ่มจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชน คือ ให้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์บนรากฐานของความสามารถที่มีอยู่จากการใช้ทุนของชุมชน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 12, 2560-2564)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะต่อผู้ที่มีส่วนได้เสียในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การนำผลการวิจัยไปใช้ในหน่วยงาน

1.1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารตำบลบางนางร้า ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดอบรมเพื่อให้ความรู้ในการบริหารต้นทุนให้กับสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และควรมีการส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มมีการจดบันทึกข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลที่ได้บันทึกไว้มาใช้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2560) รายงานการประชุมของความช่วยเหลือเกษตรกร. การประชุมคณะกรรมการครั้งที่ 3/2560 24 มีนาคม 2560. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง
- กึ่งกนก รัตนมณีและคณะ. (2560). การศึกษาการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดตรัง. วารสารการจัดการสมัยใหม่, 15 (1), 81
- นพพร บุศยสุนทรและคณะ. (2561). การบัญชีบริหาร. กรุงเทพมหานคร : แมคกรอฮิล อินเทอร์เน็ต เนชั่นแนล เอ็นเตอร์ไพรส์ แอลแอลซี.

ประโยชน์ในการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตได้อย่างต่อเนื่องและสามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจได้ รวมทั้งติดตามข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปแก้ปัญหาภาวะการขาดทุนของกลุ่มและเป็นแนวทางการบริหารต้นทุนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการปลูกวัตถุดิบให้มากขึ้นโดยขยายพื้นที่เพาะปลูกในบริเวณใกล้เคียงเพื่อเพิ่มปริมาณของวัตถุดิบหลัก คือ มันอีเกา

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาช่วยขยายช่องทางการจัดจำหน่ายเพื่อให้การขายผลิตภัณฑ์ขายได้มากขึ้น เพื่อเป็นการยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนและควรมีการสนับสนุนผลักดันในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และยกระดับผลิตภัณฑ์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาค้นคว้านี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารมันอีเกาทอดเท่านั้น ผู้สนใจครั้งต่อไปควรทำการศึกษาต่อกับกลุ่มตัวอย่างในผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ รวมถึงวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งผลให้มีการบริหารต้นทุนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นซึ่งจะทำให้ผลการศึกษาที่ได้รับสามารถนำไปใช้ประโยชน์มากขึ้น

- ประภัสสร กิตติมนิรม. (2560). **การบัญชีบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮาส์.
- เพ็ญนภา หวังที่ซอบ. (2561). การวิเคราะห์ต้นทุนและระบบบัญชีต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชน กรณีศึกษา :
กลุ่มจักสานหวาย บ้านวัดนาค ตำบลปากกราน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์, 20 (1), 79
- ศศิวิมล มีอำพล. (2558). **การบัญชีเพื่อการจัดการ** (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม.
- ศรีสุตา อาชวานันทกุล. (2559). **การบัญชีบริหาร** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักส์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2562). **ส่งรายได้เงินสดเกษตร ปี 61 ผลงานรัฐ**
ต้นรายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้น ผลผลิตเกษตรได้คุณภาพ. ค้นเมื่อ สิงหาคม 12, 2562,
จาก <http://www.oae.go.th>.
- Anton Ovchinnikov. (2011). **Revenue and Cost Management for Remanufactured Products**.
Production and Operations Management. Blackwell Publishing Inc.
- Hanwen Chen ,Jeff Zeyun Chen, Gerald J. Lobo and Yanyan Wang. (2010), **"Effects of Audit**
Quality on Earnings Management and Cost of Equity Capital: Evidence from China.
"/Electronic copy available at:<http://ssrn.com/abstract>